

NÁZOR

Nové právo 2014

Nové právo aneb co nejdůležitějšího přinesl veřejné správě rok 2014. To se řešilo ve dnech 5. a 6. listopadu 2014 v Hradci Králové, na již třetím ročníku specializované konference Právo ve veřejné správě 2014. S účastníky přijeli i tentokrát diskutovat nejen odborníci ze státní správy, ale také advokáti, akademici či soudní exekutoři a témat k diskusi bylo hned několik. Počínaje novým soukromým právem, přes elektronizaci veřejné správy, exekuce, veřejné zakázky, registr smluv, až ke služebnímu zákonu či problematice státních dotací. Tradičním mediálním partnerem byl opět časopis Právní rádce a Moderní obec.

„Apokalypsa, nikoli, jen aplikace“. Tímto prohlášením zhodnotila na úvod svého vystoupení nástup účinků nového občanského zákoníku ředitelka Kabinetu vedoucího Úřadu vlády ČR, Mgr. et Mgr. Dana Prudíková, Ph.D. a přidala jednu zajímavost v podobě prvního soudního rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci „NOZ“, kterým je usnesení jeho občanskoprávního a obchodního kolegia o způsobu označování původního a aktuálního civilního kodexu, tedy pro občanský zákoník č. 40/1964 Sb. má být například používána zkratka „obč. zák.“, a pro občanský zákoník č. 89/2012 Sb. zkratka „o. z.“. Vzhledem ke své původní pracovní pozici, ředitelky legislativního odboru Ministerstva spravedlnosti, vyhodnotila D. Prudíková závěrem svého vystoupení, doslova sebekriticky samotný kodex, ve kterém, podle jejich slov rozhodně chyby jsou, ať již jde o nesprávnou interpunkci (např. § 76, odst. 1. o.z.), nesprávné vnitřní odkazy, záměny v označení smluvních stran (např. § 2072, odst. 2. o.z.), absence záporu (např. § 2426 odst. 2. o.z.) a další, a tyto by si konstruktivní technickou úpravu určitě zasloužily. K rozsáhlejším změnám se však jako drtivá většina odborné veřejnosti staví rovněž velmi rezervovaně.

Téma nového občanského zákoníku tímto rozhodně vyčerpáno nebylo, neboť další, kdo k této problematice přispěli, byli pedagogové JUDr. Petr Tégl, Ph.D. a JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M. Z nichž první jmenovaný mimo jiné, osvětlil účastníkům praktickou aplikaci součástí věci a příslušenství v případech, kdy stavba stojí na několika pozemcích s rozdílnými vlastníky. Řešením tak podle něj rozhodně není rozdělit dům po liniích hranic pozemků pod ním, tj. např. „od gauče po TV je

to mě, a od TV k oknu to bude souseda“, ale tak, že stavba bude společnou součástí všech pozemků, na kterých stojí. Její přiřazení jen k jednomu pozemku je tak vyloučeno.

Tolik diskutovaná náhrada škody byla obsahem příspěvku F. Melzera, ve kterém všem rovněž připomenul, že objektivní odpovědnost u škody způsobené zvířetem, nese stejně jako u vozidla, jeho vlastník, a to bez ohledu na kvalitní zabezpečení oplocení zahrady apod.

První den konference ještě doplnil soudní znalec prof. Ing. Vladimír Smejkal, CSc., LL.M. který, v rámci své přednášky týkající se eGovernmentu, seznámil přítomné

foto: archiv AC

s množstvím zajímavých statistických údajů, mezi kterými zazněl např. ohromující počet doposud vydaných dokumentů přes Czech Point v počtu 12 milionů, či objem 226 milionů rozeslaných datových zpráv, přičemž denně je jich rozesláno okolo 150 tisíc, avšak ve zbytku své prezentace stav „elektronické komunikace“ veřejné správy spíše zkritizoval. Nechyběly ani tipy, jak správně zadat veřejnou zakázku z úst advokáta Mgr. Jakuba Grafnettera a provoláním, že každý zastupitel je jednou nohou v kriminále, zakončil první den kongresu advokát Mgr. Václav Vlček, jenž přítomné nabádal, aby v rámci své zastupitelské činnosti, resp., ještě před přijetím funkce, nezapomínali na tzv. test schopností, neboť odpovědnost zastupitele je dle aktuální judikatury neomezená, tzn. neplatí její omezení jako u zaměstnanců do výše 4,5 násobku jejich průměrného měsíčního výdělku (viz také 25 Cdo 1319/2004).

Druhý den konference byl i přes bujarý večerní program zahájen s plným sálem a hned s několika třaskavými tématy v podobě navrhovaného registru smluv či zákona o státní službě. Registr smluv také vyvolal velký zájem odborných partnerů, kteří již v přípravě konference avizovali požadavek přednést k tématu svá, vesměs negativní stanoviska. Přestože se hlavní řečník a autor jedné z částí zákona o registru smluv Mgr. František Korběl, Ph.D., snažil osvětlit podstatu a koncept zákona, jenž má i podle něj určité problematické části, byly zástupci samospráv ve svém odmítavém postoji jednotní. Vedle toho však zazněla řada velmi zajímavých a praktických poznatků k tématu veřejných zakázek ve vztahu k právu na informace jako

(Pokračování na stránce 2)

V listopadovém čísle měsíčníku Právní rádce, které vyšlo 14. listopadu, najdete například tato témata:

- JAK SI „LOVCI HLAV“ V ČESKU ROZUMÍ S PŘÁVEM
- TEN STÍN Z NAŠÍ MINULOSTI UŽ ZMIZEL - ROZHOVOR S JANEM PAULYM, DĚKANEM PLZEŇSKÉ PŘÁVNICKÉ FAKULTY
- PLATNOST ROZHODČÍCH DOLOŽEK PŘI EXEKUCI Z PŮHLEDU VĚŘITELE
- ZOK ZLIBERALIZOVÁL I KONCERNY
- CO JE DŮLEŽITÉ VĚDĚT O PRÁCI Z DOMOVA

www.PravniRadce.cz

STEM: Pavlu Rychetskému lidé důvěřují více než Pavlu Zemanovi nebo Ivě Brožové

Podle říjnového průzkumu agentury STEM se mezi hodnocenými justičními a policejními představiteli těší největší důvěře veřejnosti předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský.

Otázka, na níž respondenti odpovídali zněla, zdali mají důvěru v příslušného vrcholného představitele justičních a policejních orgánů. V pomyslném souboji se o důvěru veřejnosti utkali nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman, předsedkyně Nejvyššího soudu Iva Brožová, ombudsmanka Anna Šabatová, předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský a policejní prezident Tomáš Tuhý.

Účastníci anket pak měli na výběr čtyři možné odpovědi - ano, spíše ano, spíše a ne.

(Pokračování na stránce 2)

NOVINKY

takového, včetně konkrétních judikatomních závěrů.

Náměstkyně ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Mgr. Kateřina Valachová, Ph.D. navázala s dalším „kontroverzním“ tématem v podobě nového služebního zákona. „Neodvaha a neochota zákonodárců stanovit předpisu datum účinnosti“ – to je podle K. Valachové hlavní důvod, proč původní služební zákon č. 218/2002 Sb. od data jeho vydání 22. 4. 2002 nikdy nenabyl účinnosti, přestože řeší úpravu služebních poměrů více jak 65 tisícům zaměstnanců pracujících ve státních službách.

Závěrečná přednáška konference patřila

(Pokračování ze stránky 1)

advokátovi Mgr. Tomáši Babáčkovi, LL.M., který konferenci ukončil dost obtížným a vpravdě neradostným tématem unijní agendy v podobě státní podpory, jejich forem, regulace a důsledků zanedbání. Mírnou skepsi účastníků, však skvěle rozehnal velmi příhodným grafickým ztvárněním své prezentace, což byla příjemná závěrečná tečka za letošním ročníkem a já se za celý pořadatelský tým těším opět na viděnou na čtvrtém ročníku odborné právnické konference Právo ve veřejné správě 2015!

Petra Gříbková, vedoucí právnická a koordinátor VIP projektů společnosti ATLAS consulting spol. s r.o.

ZÁKONY

Nový služební zákon

Dne 6. listopadu 2014 byl ve Sbírce zákonů zveřejněn pod č. 234/2014 Sb. zákon o státní službě. Služební zákon je fenoménem, o němž se hovoří již více než deset let. Původní zákon o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech publikovaný ve Sbírce zákonů pod č. 218/2002 Sb. byl od května roku 2002 platnou součástí českého právního řádu. Jeho účinnost však byla opakovaně posunuta, až byl právě publikovaným novým služebním zákonem, aniž by své účinnosti kdy nabyl, zrušen.

Nový služební zákon v podrobnostech upravuje právní poměry státních zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech státní správu, organizační věci státní služby, služební vztahy státních zaměstnanců, odměňování státních zaměstnanců a řízení ve věcech služebního poměru, ale také organizační věci týkající se zaměstnanců ve správních úřadech, kteří pracují v základním pracovněprávním vztahu. Jeho reálná existence, tedy včetně aspektu účinnosti, je obecně brána jako nutnost. Panuje totiž všeobecné přesvědčení, že je nezbytné státní službu jednotně organizovat, řídit, kontrolovat a výrazněji oddělit od politického vlivu. Rovněž je, dle důvodové zprávy, nutné prostřednictvím centrální systemizace schvalované vládou zabránit nepromyšleným a chaotickým zásahům do struktury veřejné správy. Tomu všemu má služební zákon posloužit, stejně tak jako vyloučení negativních jevů doposud se vyskytujících na úrovni ústřední státní správy, mezi nimiž jsou často jmenovány nestabilita odborného úřednického aparátu, nevyvození odpovědnosti za zjevná řídicí či pracovní selhání, netransparentnost rozdělení odpovědnosti, absence koncepčního řízení či v zásadě nulová horizontální spolupráce či koordinace na ústřední úrovni.

V průběhu přijímání zákona prošel návrh poměrně turbulentním legislativním procesem. Původní návrh koncipovaný jako novela dosavadního služebního zákona byl v jeho průběhu na základě komplexního pozměňovacího návrhu transformován do podoby zákona zcela nového, původní služební zákon nahrazujícího. Prezident republiky pak k zákonu vyjádřil své zásadní připomínky, využil v souvislosti s ním svého práva zaručeného mu Ústavou, zákon nepodepsal a vrátil jej zpět Poslanecké sněmovně k novému projednání. Ta jeho suspenzivní veto dne 24. října 2014 přehlasovala a na zákonu setrvala. **Zákon nabývá účinnosti, s výjimkou některých ze svých ustanovení, dnem 1. ledna 2015.**

Více na: <http://www.codexisuno.cz/193>

Vyhláška o stanovení výše základních sazeb zahraničního stravného pro rok 2015

Dne 13. listopadu 2014 byla ve Sbírce zákonů zveřejněna pod č. 242/2014 Sb. vyhláška o stanovení výše základních sazeb zahraničního stravného pro rok 2015.

Jako každoročně, Ministerstvo financí v příloze vyhlášky vydané podle § 189 odst. 4 zákoníku práce stanovilo základní sazby zahraničního stravného v cizí měně, tentokrát pro rok 2015. Současně se, s účinností nové vyhlášky, zrušuje vyhláška 354/2013 Sb., o stanovení výše základních sazeb zahraničního stravného pro rok 2014.

Dle důvodové zprávy je základním cílem těchto vyhlášek každoročně zajistit zaměstnancům dostatečnou finanční kompenzaci v případech, kdy je zaměstnavatel vyšle na zahraniční pracovní cestu a v této souvislosti jim vzniknou výdaje na stravování. Prostřednictvím stanovení základních sazeb pro jednotlivé země jsou zohledňovány rozdílné cenové hladiny v příslušných destinacích. Vyhláškou stanovené částky mají uvedeným zaměstnancům pokrýt jejich zvýšené náklady na zajištění běžné celodenní stravy při pracovních cestách v zahraničí ve veřejných stravovacích zařízeních střední kvalitativní třídy, resp. první kvalitativní třídy v rozvojových zemích Asie, Afriky a Latinské Ameriky. V těchto oblastech jde totiž většinou o limitovaný počet vybraných stravovacích zařízení, a to zpravidla pouze hotelových restaurací, v nichž se lze stravovat bezpečně. Výše sazeb je tradičně připravována na základě podkladů a konzultací s českými zastupitelskými úřady v zahraničí, jejichž

(Pokračování na stránce 2)

LIBERIS®

Stovky titulů
Tisíce paragrafů
Desetitisíce komentářů

Unikátní systém
poskytující komentáře
renomovaných autorů
k jednotlivým paragrafům.

www.codexis.cz

(Pokračování ze stránky 1)

„Ze zkoumaných osobností má nejvyšší důvěru veřejnosti předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský. Důvěruje mu dvoutřetinová většina občanů (odpovědi ano a spíše ano, pozn. red.). Třipětinová většina lidí důvěruje nejvyššímu státnímu zástupci Pavlu Zemanovi. Policejnímu prezidentovi Tomáši Tuhému, předsedkyni Nejvyššího soudu Ivě Brožové a ombudsmance Anně Šabatové důvěruje mírně nadpoloviční většina veřejnosti,“ uvedla tisková zpráva oznamující výsledky výzkumu.

Další informace o anketě si přečtete zde: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-63146820>

ČAV: Nechceme platit za neschopnost státu dokončit elektronizaci justice

Česká asociace věřitelů (ČAV) se v tiskové zprávě rozeslané médiím ohradila proti návrhu, který má zvednout soudní poplatek u návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu. Stát tím prý kompenzuje ztráty způsobené jeho neschopností.

Plánovaná změna zákona, která začátkem listopadu prošla první sněmovním čtením, chce zvednout soudní poplatek u návrhů na vydání elektronického platebního rozkazu s peněžitým plněním. ČAV to dává do souvislosti s tím, že se rozšířilo jeho užívání a dochází tak k poklesu příjmů ze soudních poplatků.

„K propadu příjmů ze soudních poplatků dochází v souvislosti s narůstajícím využitím elektronických platebních rozkazů ve výrazné míře od poloviny roku 2013. V letošním roce by dle odhadů předkladatelů úpravy měly tyto příjmy poklesnout o dalších 280 milionů korun. Opětovného naplnění státní kasy chce stát od příštího roku dosáhnout dorovnáním poplatku za podání návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu na výši poplatku za návrh na zahájení občanského soudního řízení,“ uvádí tisková zpráva asociace.

Jak konkrétně by se měly změnit výše soudních poplatků naleznete zde: <http://pravniradce.ihned.cz/aktuality/c1-63108190>

pracovníci jsou bezprostředně seznámeni s aktuální cenovou hladinou ve veřejném stravování v místě svého působení. **Vyhledávání nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2015.**

(Pokračování ze stránky 2)

Více na: <http://www.codexisuno.cz/194>

Zdroj: CODEXIS®

JUDIKATURA

Sleva na dani pro pracující důchodce porušovala zásady rovnosti

Ústavní soud nálezem sp. zn. Pl. ÚS 31/13 zrušil výjimku pro starobní důchodce, jimž se dle zrušeného ustanovení neměla při zdaňování příjmů počítat sleva na poplatníka, pokud k 1. lednu pobírali starobní důchod.

Ústavní soud shledal protiústavnost této úpravy v jejím rozporu s principem akcesorické a akcesorické rovnosti. V prvním případě jde o nerovnost uvnitř samotné skupiny pracujících starobních důchodců, neboť zákonodárce vázal kritérium přiznání či nepřiznání slevy na dani pobíráním starobního důchodu v jediný den v roce, a to 1. ledna, přičemž ti, kteří začnou pobírat starobní důchod kdykoliv později, třeba i 2. ledna, mají tuto slevu zachovanou v plné výši. Rozpor s principem akcesorické rovnosti pak Ústavní soud shledal ve vztahu mezi pracujícími starobními důchodci a všemi ostatními poplatníky daně z příjmů, neboť minimální částku příjmu, u které se s ohledem na její potřebnost k zajištění důstojného života nepředpokládá její zdanění, v případě starobních důchodců představuje starobní důchod a v případě druhém jí plní sleva na dani na poplatníka.

Nález byl publikován ve Sbírce zákonů a nabyl účinnosti 4. srpna 2014. Jelikož ke změně dochází v průběhu zdaňovacího období, uplatní se sleva na dani na poplatníka na všechny poplatníky, včetně těch, kteří již k 1. lednu 2014 pobírali důchod.

Více na: <http://www.codexisuno.cz/190>

Soudní přezkum veřejných podpor

Rozhodnutí Nejvyššího soudu 23 Cdo 1341/2012 významným způsobem osvětluje úlohu českých soudů v oblasti veřejné podpory.

Pokud poskytovatel zamýšlí poskytnout veřejnou podporu, musí dle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU nejdříve toto opatření notifikovat Evropské komisi a vyčkat, až bude posouzeno z hlediska slučitelnosti s vnitřním trhem. Některé veřejné podpory (de minimis, blokovaná výjimka) notifikaci sice nepodléhají, ale poskytnutí podpory, která notifikaci podléhá, bez její notifikace je porušení přímo použitelného právního předpisu Evropské unie. Proti takovému opatření se pak lze bránit u příslušného vnitrostátního soudu.

V dané věci se provozovatel zdravotnického zařízení domáhal toho, aby bylo žalovanému kraji zakázáno vyplácení finanční podpory jím vlastněným nemocnicím. Soudy žalobu odmítaly s tím, že se jedná o věc spadající do kompetence Evropské komise. Naopak Nejvyšší soud řekl, že otázku, zda dané opatření naplňuje znaky veřejné podpory a zda došlo k porušení notifikační povinnosti, je vnitrostátní soud oprávněn posoudit sám (může při tom ev. položit předběžnou otázku Komisi či ESD). Pokud soud shledá toto porušení práva Evropské unie, musí přijmout opatření, kterým protiprávní stav napraví (např. rozhodně o navrácení protiprávní podpory).

Vnitrostátní soud tedy má v občanském soudním řízení pravomoc rozhodovat o existenci a následcích porušení povinnosti oznámení veřejné podpory Evropské komisi.

Více na: <http://www.codexisuno.cz/191>

Důkazní standard pro vyslovení neplatnosti právního úkonu pro duševní poruchu jednatelů osoby

Ústavní soud se nálezem, sp. zn. I. ÚS 173/13, pokusil najít spravedlivou rovnováhu mezi ochranou osob jednatelů v duševní poruše a osob, které v dobré víře vstupují do právních vztahů s těmito osobami, aniž by o duševní poruše věděly. Reagoval mimo jiné na změnu právního postavení duševně postižených, jejichž ochranu již není možné řešit zbavováním ani omezováním svéprávnosti.

Judikatura Nejvyššího soudu, sahající až do roku 1971, vyžadovala, aby skutečnost, že účastník právního úkonu pro duševní poruchu nedokáže posoudit následky svého jednání nebo své jednání ovládnout, byla prokázána "zcela jednoznačně" a "bez jakéhokoliv náznaku pravděpodobnosti". Jelikož však skutkové okolnosti, které již odezněly, nelze následně prokázat s absolutní jistotou, je tento standard stanovený v judikatuře Nejvyššího soudu nadměrně vysoký. Absolutní, stoprocentní jistoty totiž nelze dosáhnout a není vyžadována ani v trestním právu. Takový standard narušuje spravedlivou rovnováhu mezi ochranou osob duševně postižených a osob v dobré víře.

Z těchto důvodů Ústavní soud dospěl k závěru, že spravedlivá rovnováha mezi soupeřícími oprávněnými zájmy bude dosažena již stanovením vysoké míry pravděpodobnosti prokázání, že plně svéprávná osoba jednala v duševní poruše, která jí v daný moment činila neschopnou právně jednat. Pro učinění závěru o dosažení této vysoké míry pravděpodobnosti soudy, rozhodující o aplikaci § 581 věty druhé nového občanského zákoníku, musí pečlivě posoudit všechny v tomto ohledu relevantní okolnosti a důkazy.

Více na: <http://www.codexisuno.cz/192>

Zdroj: CODEXIS®

Průzkum: Téměř 56 procent dotázaných firem vydalo na rekodifikační změny přes 10 tisíc korun

Asociace podnikatelů a manažerů uspořádala společně s agenturou Inboox CZ průzkum, jak se české firmy staví k rekodifikaci. Téměř čtvrtina ze zúčastněných firem nestihla své zakládací listiny s novým občanským zákoníkem do konce června sladit. Jen tři procenta z dotázaných si o změnách myslí, že jsou pozitivní.

Celkem 77 procent na průzkumu zúčastněných firem sice své společenské smlouvy a stanovy uvedlo do souladu s NOZ, ale pro více než polovinu dotázaných to znamenalo výdaje vyšší než 10 tisíc.

Podle drtivě většiny dotázaných přinesla rekodifikace finanční i administrativní zátěž. Z deseti podnikatelů jich devět pokládá proces změn listin za zbytečný. Průzkumu se zúčastnilo přes 754 majitelů společností a pracovníků na pozicích ve vyšším managementu.

Předseda Asociace podnikatelů a manažerů Radek Bábek říká, že se změny týkaly asi 400 tisíc firem, družstev a organizací. Podle něj byly výsledky průzkumu nepříjemně překvapivé.

Kinstellar otevřela pobočku v Sofii. Povede ji nová partnerka Diana Dimova

Advokátní kancelář Kinstellar začátkem listopadu otevřela pobočku v bulharském hlavním městě Sofii. Tým tamních právníků povede nově jmenovaná partnerka Diana Dimova.

ADVOKACIE

„Otevření sofijské pobočky dokládá naše odhodlání dále posilovat schopnost naší firmy vycházet vstříc potřebám klientů na rozvíjejících se trzích,“ uvádí tisková zpráva kanceláře Kinstellar, která se zaměřuje hlavně na oblast střední a východní Evropy a také na státy střední Asie.

Vznik bulharské kanceláře Kinstellar doprovodilo i jmenování nové partnerky, která pobočku povede. Stala se jí Diana Dimova, která se specializuje na korporátní právo a má dlouholeté zkušenosti s mezinárodní i bulharskou klientelou. Šéfovat bude týmu deseti právníků.

„Hlavní tým naší nové bulharské kanceláře působil řadu let v rámci jiné mezinárodní právní kanceláře v Sofii i má rozsáhlé zkušenosti s přehraníčovými i vnitrostátními transakcemi,“ sdělila Kinstellar v tiskové zprávě.